

„Šta ako“ analize

IEA: Gas do 2040. ispred uglja kao drugi globalni izvor energije

Jameston Foundation: Severni tok 2 nezaustaviv

I Hrvatska uvodi povrat akciza za prevoznike tereta i putnika

Analitičari: Tramp je kriv za slom cena nafte

Rijad za rez, Rusija za povećanje proizvodnje nafte

Ruske firme traže izmene ugovora sa kupcima nafte

Rezerve nafte Big Oil kluba na najnižem nivou

Naftni majorski i izazovi energetske tranzicije

Evropski samit o dizelu: Sprečiti preprodaju prljavih dizelaša na istok

SADRŽAJ:

NAFTA:

Rijad za rez, Rusija za povećanje proizvodnje nafte.....	OVDE
Rusija ponovo oborila rekord u proizvodnji nafte.....	OVDE
Gasprom njeft će sprovesti svaki dogovor OPEC+	OVDE
Analitičari: Tramp je kriv za slom cena nafte	OVDE
Putin: Razgovarao sam sa Trampom o cenama nafte.....	OVDE
Ruske firme traže izmene ugovora sa kupcima nafte	OVDE
Iranska vojska obezbeđuje naftne tankere	OVDE
IEA: Peak Oil u 2040.	OVDE
Rezerve nafte Big Oil kluba na najnižem nivou u poslednjoj dekadi.....	OVDE
Naftni majorski izazovi energetske tranzicije.....	OVDE
Francuska vlada će pomoći siromašnijim građanima kod kupovanja goriva.....	OVDE
Evropski samit o dizelu: Sprečiti preprodaju prljavih dizelaša na istok Evrope	OVDE
Bezmalob 60% novoprodanih automobila u EU su benzinci	OVDE
Odložen početak rada mega turske rafinerije STAR	OVDE
CNBC: Aramco bi mogao prodati deo downstream poslova	OVDE
UNKS: Cene sirove nafte BRENT.....	OVDE

GAS:

IEA: Gas do 2040. ispred uglja kao drugi globalni izvor energije	OVDE
Severni tok 2 nezaustaviv – Ukrajina nastoji da preko arbitraže spase tranzit.....	OVDE
Putin u Istanbulu prisustvuje završetku prvog segmenta Turskog toka.....	OVDE

REGION:

Norveški brod izabran za LNG terminal Krk	OVDE
I Hrvatska uvodi povrat akciza za prevoznike tereta i putnika	OVDE
Čelnik crnogorskog turizma: „Naša nafta zagadiće hrvatsko more!“	OVDE
UNKS: Cene goriva u regionu.....	OVDE

Rijad za rez, Rusija za povećanje proizvodnje nafte

NJUJORK – Cene nafte otvorile su ovu nedelju rastom od dva procenta na informaciju da je Saudijska Arabija najavila nastavak politike ograničenja proizvodnje, uprkos tvrdnjama Rusije da je višak ponude kratkoročnog karaktera, čime su se dva najveća proizvođača našla na oprečnim pozicijama uoči dogovora o budućnosti i OPEC+ sporazuma.

Halid al Falih, ministar energije monarhije sa Bliskog istoka, rekao je u ponedeljak da analiza koju su sprovele zemlje proizvođači pokazuje da vi možda trebalo za jedan milion barela na dan smanjiti proizvodnju sa nivoa oktobra. Dan ranije, Al Falih je najavio smanjenje ponude Saudi Aramco-a za pola miliona barela na dan (mb/d) u decembru, u odnosu na novembar zbog manje potražnje, piše **Financial Times**. Saudijska Arabija je, inače, bila najavila povećanje proizvodnje za 1 mb/d ranije ove godine, posle pritiska američkog predsednika Trampa na OPEC da time nadomesti gubitak izvoza iranske nafte posle reaktiviranja sankcija SAD.

Saudijska Arabija je prošlog meseca izašla sa analizom da bi tržište moglo biti pretrpano ponudom nafte ako se nastavi usporavanje rasta globalne privrede. Naftni analitičari, kao i iranski zvaničnici, ocenili su da bi ponudu nafte trebalo smanjiti barem za 1 mb/d kako bi tržište bilo u ravnoteži. Jedan kuvajtski zvaničnik je u ponedeljak rekao da su vodeći izvoznici „raspravljali o predlogu određenog smanjenja ponude (nafte) tokom iduće godine,“ prenela je agencija **KUNA**.

Rusija je, međutim, saopštila u prošlu nedelju da nije jasno da li će tržište biti iduće godine preopterećeno ponudom, ili će neravnoteže biti izazvane samo sezonskim faktorima. **Financial Times** citira „osobe upućene u politiku proizvodnje nafte koju diktira Moskva“, da ruske naftne kompanije nameravaju da povećaju proizvodnju za 300.000 b/d.

Ove pozicije nagoveštavaju vruću i potpuno neizvesnu raspravu o sudbini OPEC+ sporazuma uoči ministarskog sastanka idućeg meseca.

Rusija ponovo oborila rekord u proizvodnji nafte

BEČ - Rusija je u oktobru postavila postsovjetski rekord u proizvodnji nafte, od 11,6 miliona barela dnevno (mb/d), što je 50.000 b/d više nego u septembru, stoji u izveštaju OPEC-a za novembar.

U istom izveštaju, OPEC je smanjio prognozu rasta potrošnje nafte u svetu 2019. godine za 70 hiljada b/d, odnosno na 1,29 mb/d.

Gasprom njeft će sprovesti svaki dogovor OPEC+

ABU DABI - Gasprom njeft će prihvatiti scenario koji bude dogovoren na nivou OPEC+ saveza, bilo da se radi

o smanjenju, ili o povećanju proizvodnje nafte, rekao je u utorak prvi zamenik generalnog direktora kompanije Vadim Jakovljevič (foto). On je, na marginama jednog naftnog skupa u

Emiratima, rekao takođe novinarima da smatra da će OPEC+ dogovor postati stalan mehanizam saradnje članica i nečlanica organizacije zemalja izvoznica nafte.

SA NAMA NA PUTU
PROGRAM LOJALNOSTI

Analitičari: Tramp je kriv za slom cena nafte

NIJORK - Analitičari koji su koliko juče već videli cenu nafte na nivou od 100 dolara, sada traže objašnjenje za najnovije rekordno pojeftinjenje ključne energetske sirovine, pa upiru prstom na nepredvidive političke poteze predsednika Trampa.

Cik-cak politika Stejt departmenta sa sankcijama Iranu, Trampove pretnje OPEC-u preko tvitera, efekti trgovinskog rata SAD sa Kinom i eksplozivan rast proizvodnje iz američkih naftnih škriljaca su ključni faktori koji su doveli do sloma cena nafte od početka oktobra, kaže Ed Morse, šef sektora za robna istraživanja u Citigroup.

„Višak ponude na tržištu je Made-in-USA fenomen,“ dodaje Morse. „Radi se o neočekivanim posledicama američke politike i nehotičnom uticaju tehnoloških promena koje su izazvale ovu situaciju skoka proizvodnje bez presedana u istoriji,“ navodi Morse, inače jedan od eksperata koji su pre manje od dva meseca prognozirali mogući rast cene Brenta iznad 100 dolara.

Činjenica je da su ove projekcije trgovaca i vodećih robnih analitičara, zasnovane na mogućnosti da američke sankcije obore izvoz iranske nafte na nulu, podigle cene Brenta početkom oktobra na 86,74 dolara po barelu, što je bio najveći nivo od 2014.

Onda se Trampova administracija predomislila, odobravajući olakšice ključnim uvoznicima iranske nafte, pa je Brent ove nedelje sišao ispod 66 dolara, a WTI pao na 56 dolara barel. Uprkos tome, Tramp je nastavio sa pritiscima na OPEC pozivajući članice kartela preko tvitera 12. novembra da podignu proizvodnju i nadomeste bilo kakav manjak na tržištu izazvan smanjenjem iranskog izvoza.

Putin: Razgovarao sam sa Trampom o cenama nafte

SINGAPUR - Ruski predsednik Vladimir Putin rekao je u četvrtak da je razgovarao o cenama nafte na svetskim tržištima sa američkim predsednikom Donaldom Trampom tokom boravka u Parizu, na obeležavanju godišnjice kraja Prvog svetskog rata, prenosi Reuters. Putin je novinarima u Singapuru, na marginama jedne regionalne konferencije, rekao takođe da bi Rusiji odgovarala cena nafte od oko 70 dolara barel, kao i da će Moskva nastaviti saradnju sa OPEC-om vezanu za nivoe proizvodnje nafte u svetu.

Ruske firme traže izmene ugovora sa kupcima nafte

MOSKVA – Ruski naftaši vrše pritisak na kupce sa Zapada da plaćanje vrše u evrima umesto u dolarima i uvode klauzule o penalima u ugovore, kako bi se na vreme zaštitili od mogućih novih američkih sankcija.

Sedam izvora iz ove industrije rekli su Rojtersu da su velike zapadne naftne i trgovačke kompanije oko ovoga u sporu sa prvim, trećim i četvrtim po veličini ruskim proizvođačima nafte, firmama Rosnjeft, Gasprom njeft i Surgutnjefetgas.

Ranije prošle nedelje, trgovački izvori rekli su da Rosnjeft namerava da od 2019. godine kupcima nafte sa Zapada naplaćuje penale u slučaju da odustanu od plaćanja za isporuke nafte ako nove američke sankcije poremete trgovinu.

„Kupci kažu da oni ne mogu da preuzmu rizik, pa treba da pronađemo kompromise“, rekao je jedan izvor sa Zapada blizak pregovorima.

Rusija je pod sankcijama SAD i EU od 2014. godine i pripajanja Krima. Sankcije su više puta proširene na nove kompanije i sektore.

Ruskim naftnim firmama otežano je da pozajmljuju novac u inostranstvu, sakupljaju novi kapital ili razvijaju bušotine na Arktiku i nekonvencionalne izvore energije.

IEA: Peak Oil u 2040.

PARIZ – Potrošnja nafte u svetu dostići će vrh (Peak Oil) u 2040. godini, izračunali su analitičari IEA - Međunarodne agencije za energiju.

U redovnom Svetskom energetsom pregledu, objavljenom u utorak, IEA navodi da će potrošnja nafte nastaviti da raste korakom od oko 1 milion barela na dan (mb/d) do 2025, posle čega će se usporavati na 250.000 b/d i od 2040. sa dostignutog vrhunca, krenuti na dole.

Jedan od glavnih razloga je prodor električnih vozila (EVs), koji će do 2040. smanjiti potrošnju sirove nafte za oko 3,3 mb/d. Rast potrošnje nafte diktiraće potrebe petrohemije, avio saobraćaja i teških kamiona, navodi se u pregledu.

Iranska vojska obezbeđuje naftne tankere

TEHERAN - Oružane snage Irana zaštitice iranske naftne tankere od bilo kakvih pretnji, kako bi i dalje mogli da koriste pomorske rute", rekao je u ponedeljak je Mahmud Musavi, zamenik komandanta regularne armije, prenosi agencija ISNA.

Iranski predsednik Hasan Rohani obećao je ranije da će država "časno probiti sankcije, jer su one okrutne i protivne međunarodnom pravu".

Rezerve nafte Big Oil kluba na najnižem nivou u poslednjoj dekadi

NUJORK - „Životni vek“ proverenih rezervi nafte pet najvećih svetskih naftnih kompanija (Exxon Mobil, Chevron, Royal Dutch Shell, BP i Total) nalazi se na najnižem nivou u poslednjoj dekadi, prenosi u utorak The Wall Street Journal.

Shell, na primer, može da održava postojeći nivo proizvodnje još samo nekih devet godina, računajući rezerve koje ima u poljima u vlasništvu anglo-holandskog majorsa. To je posledica oštrog reza investicija u nova istraživanja posle srozavanja cena nafte 2014. godine, kada su kompanije proizvodile više nafte nego što su otkrivale, dodaje list.

Naftni majors i izazovi energetske tranzicije

LONDON – Naftne kompanije mogu da se opredele da vode tranziciju ka nisko-ugljeničnoj energiji, ili da usporavaju taj proces. Jedno novo istraživanje, naime, pokazuje da su evropske naftne kompanije, za razliku od američkih konkurenata, sklonije prvoj opciji, pa se na vreme i bolje pripremaju za izazove i rizike koje po njihove tradicionalne poslove koje donosi tranzicija ka čistoj, odnosno čistijoj energiji, piše *Financial Times*.

Ekološka organizacija Carbon Disclosure Project (CDP), sa sedištem u Londonu u istraživanju pod naslovom „Iza ciklusa“ (Beyond the Cycle), analizira praksu 24 vodeće svetske naftne kompanije vezano za prilagođavanje svoje poslovne strategije rizicima koje donosi globalna borba protiv klimatskih promena.

FT prenosi da su trenutna investiranja u obezbeđenje, vrednosti poslova kompanija od pomenutih rizika minimalna i u celini u ovom sektoru zahvataju tek 1,3% kapitalnih izdvajanja (capex) tih kompanija.

Prema izveštaju CDP-a, evropske kompanije su na vrhu ove liste, predvođene norveškim Equinor-om (bivšim Statoilom), koga slede francuski Total, anglo-holandski Royal Dutch Shell i italijanski Eni. Equinor, recimo, planira da izdvoji 15% svog capex-a u nova energetska rešenja do 2030, sa sadašnjih oko 7%.

Evropski naftni majors, inače, zahvataju 70% ukupnih obnovljivih energetskih (OIE) kapaciteta u naftnoj privredi i rukovode bezmalo svim u ovom trenutku pokrenutim OIE projektima.

Na dnu lestvice CDP-a su kineski CNOOC, ruski Rosnjeft i američki Marathon Oil, prenosi FT.

"Nisko-ugljenične tehnologije i regulatorne promene narušavaju utvrđeni poredak u energetskej privredi", kaže Luke Fletcher iz CDP-a. "Kompanije se sada suočavaju sa sve većim pritiskom svojih akcionara da sagledaju (strategije poslovanja) iza trenutnog ciklusa i dugoročno obezbede vrednost (uloženih sredstava)."

LUKOIL "ECTO Diesel".
Navikni se da budeš snažniji.

PORSCHE

PREPORUČUJE

Francuska vlada će pomoći siromašnijim građanima kod kupovanja goriva

PARIZ - Francuska vlada najavila je u sredu niz mera pomoći porodicama slabijeg imovinskog statusa kako bi osujetila najavljene proteste zbog poskupljenja goriva. U proteklih godinu dana akcize na dizel porasle su oko 23 odsto, a one na standardna goriva 15 odsto.

Litar dizela trenutno košta 1,51 evro, najviše od početka 2000-ih. Povećanje cena dizela izazvalo je buru nezadovoljstva u ruralnim područjima i manjim gradovima, uz pretnje blokade lokalnih saobraćajnica i autoputeva ove subote.

Za subotu je najavljeno nekih 600 protesta širom zemlje.

Premijer Edouard Philippe u sredu je odbacio mogućnost odustajanja od najavljenog povećanja poreza na dizel goriva ali je obećao pomoć domaćinstvima slabijeg imovinskog statusa. Premijer je najavio da će subvencije za potrošnju energije ubuduće dobiti 5,6 miliona domaćinstava, u odnosu na dosadašnjih 3,6 miliona.

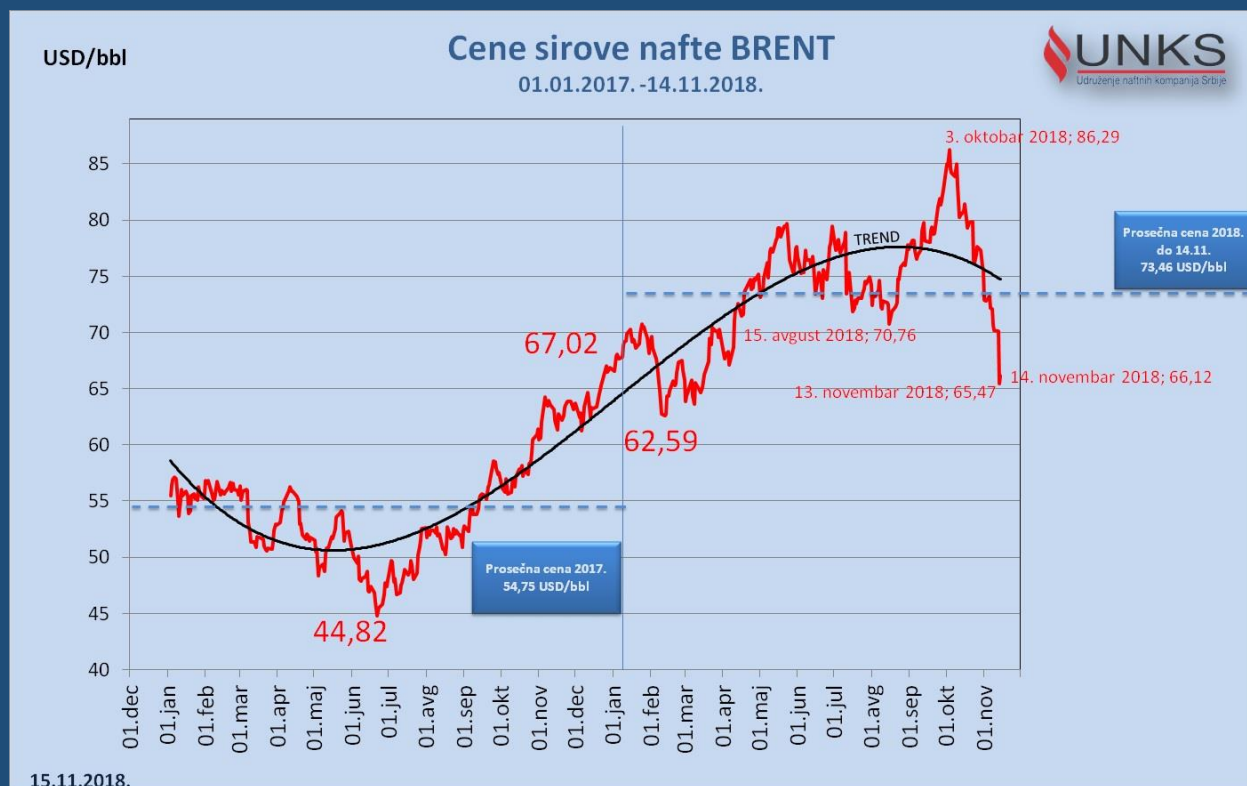
Država će također socijalno ugroženim domaćinstvima udvostručiti naknadu za zamenu i uništenje starih vozila koja zagađuju čovekovu okolinu i proširiti je na ukupno milion vlasnika takvih vozila u periodu od pet godina. Najavljuju i poreske kredite za one koji vozila u velikoj meri koriste za rad.

ADIDIZEL
ADITIVIRANI EVRODIZEL POSLEDNJE GENERACIJE

- MANJA POTROŠNJA
- MAKSIMALNA ZAŠTITA VAŠEG MOTORA
- SNAŽNE PERFORMANSE
- VRHUNSKI ADITIVI NEMAČKOG POREKLA

SUPERIORAN KVALITET

POWERED BY NAFTACHEM

Odložen početak rada mega turske rafinerije STAR

LONDON – Komercijalni početak rada 6,3 milijarde dolara skupe nove rafinerije nafte u Turskoj odložen je, zbog uočenih manjih defekata, za prvi mesec iduće godine, a rafinerija će puni kapacitet postići sredinom 2019, a možda i ne pre 3. kvartala, saznaje Reuters iz tri upućena izvora.

Rafinerija STAR, kapaciteta prerade čak 200 hiljada barela sirove nafte na dan (b/d), koju je izgradila azerbejdžanska državna naftna kompanija SOCAR, izmieniće prilike na tržištu nafte Mediterana i povećati prerađivačke kapacitete Turske za iznad jedne trećine.

Rafineriju je u oktobru zvanično otvorio turski predsednik Erdogan, u društvu azerbejdžanskog šefa države Alijeva (foto AA dole), ali se ne očekuje da počne proizvodnju derivata za tržište pre januara, jer su još u toku testiranja njenih pogona zbog uočenih manjih grešaka u radu, rekao je jedan izvor.

STAR je najveća rafinerija koja je poslednjih decenija izgrađena u Evropi, a prva nova u Turskoj posle 30 godina. Trgovci kažu da će, kada dostigne puni kapacitet, promeniti tradicionalne tokove nafte u Mediteranu.

SOCAR planira da snabdeva rafineriju naftom iz različitih izvora Evrope, Crnog mora i regiona Persijskog zaliva. Kompanija je u septembru potpisala ugovor sa ruskim Rosnjeftom o snabdevanju rafinerije sa milion tona sirove nafte godišnje, ili oko 20.000 b/d.

CNBC: Aramco bi mogao prodati deo downstream poslova

NJUJORK – Saudi Aramco bi se mogao odlučiti na prodaju dela svog rastućeg downstream segmenta, uključujući preradu nafte, prenosi u sredu CNBC ocene stratega.

Saudijski naftni kolos bi najpre trebalo da kompletira planiranu kupovinu strateškog udela u domaćem petrohemijskom gigantu SABIC-u, pre nego što se odluči za eventualno izlistavanje na berzi svojih downstream poslova, prenosi američka TV mreža uz napomenu da Aramco nije želeo da komentariše „glasine i nagađanja“.

SABIC, sa sedištem u Rijadu, četvrta po veličini petrohemijska kompanija u svetu, je 70% u vlasništvu saudijskog glavnog državnog investicionog fonda PIF. Njena tržišna vrednost iznosi 103 milijarde dolara. „Prvi korak bi predstavljala kupovina tog udela od 70% u SABIC-u i njegovo integrisanje u Aramco-ve petrohemijske poslove,“ navodi Robin Mills, bivši član borda Shell-a i jedan od najbolji poznavalaca saudijske naftne scene.

„Iza toga, da, moglo bi da dođe do ponude na prodaju jednog dodatnog udela, bilo na saudijskog, bilo na nekoj međunarodnoj berzi,“ dodaje on. „Time bi se otklonile mnoge neizvesnosti oko najavljenog, pa odloženog, prvog izlistavanja Saudi Aramco-a na svetskim berzama kojim bi se ujedno prvi put razotkrili osnovni imovinski podaci o ovom kolosu, koji domaći izvori procenjuju na 2.000 milijardi dolara.“

 Transnafta

Samit o dizelu: Sprečiti izvoz prljavih dizelaša za zapada na istok Evrope

BRISSEL –Evropski samit o dizelu, održan prošle nedelje u Briselu u organizaciji udruženja evropskih gradova EUROCITIES, Evropskog saveza javnog zdravlja (EPHA) i ekološke NVO Transport i životna sredina (T&E), pozvao države članice Evropske unije i EU da bez odlaganja preduzmu pet konkretnih akcija:

- Očistite 43 miliona postojećih prljavih dizel vozila u svim državama članicama kao politički prioritet za Evropu i podrže promociju novih čistijih vozila;
- Spreče prodaju i korišćenje „prljavih dizelaša“ sa zapada na istok
- Osigurati da sva popravljena dizel vozila prolaze kroz nezavisne testove u realnim okolnostima kako bi se proverile emisione performanse
- Stvoriti "EU Fond za čisti vazduh (EU Clean Air Fond) u kome bi značajan finansijski doprinos dala sama industrija.
- Ojačati zakonodavstvo na evropskom nivou o emisijama iz vozila i pravila ispitivanja; podstaknuti modalnu smenu i ulagati u infrastrukturu na nacionalnom nivou

Karikatura preuzeta sa Caglecartoons.com

Bezmalob 60% novih automobila u EU su benzinci

LONDON – U trećem kvartalu ove godine, 58% svih novih prodatih automobila na području Evropske unije bili su benzinci. Nešto manje od trećine novih automobila imali su motore na dizel gorivo, saopšteno je iz Evropskog udruženja proizvođača automobila.

Svi drugi APV-i (alternatively-powered vehicles), odnosno vozila na alternativni pogon, zajedno su zahvatili 7,8% ukupno prodatih automobila.

Tek dva odsto svih putničkih automobila koje su potrošači kupili na području EU bili su na električni pogon, odnosno EVs (electric vehicle).

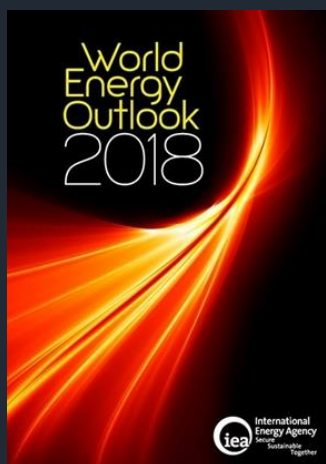

MITAN OIL

IEA: Gas do 2040. ispred uglja kao drugi globalni izvor energije

LONDON – Prirodni gas bi trebalo da do 2030. godine pretekne ugalj na mestu drugog najvećeg izvora energije u svetu, kao posledica zaoštavanja globalne klimatske politike i rasta korišćenja utečnijeg prirodnog gasa, saopšteno je u utorak iz Međunarodne agencije za energiju (IEA).

Agencija u novom Svetskom energetsom pregledu (World Energy Outlook - WEO) za 2018 procenjuje da će potrošnja energije porasti za više od četvrtine između 2017. i 2040., ako se uveća energetska efikasnost, dok će u suprotnom taj rast biti dvostruko veći.

Globalna potrošnja gas rašće za 1,6 odsto godišnje do 2040. i biće 45% veća nego što je to danas slučaj, stoji u WEO.

Procene su zasnovane na Agencijinim „Novim političkim scenarijima“, gde se uzimaju u obzir zakoni i politike smanjenja emisija štetnih gasova i borba protiv klimatskih promena. Analitičari IEA takođe računaju na povećanje efikasnosti, odnosno smanjenje potrošnje goriva i druge faktore, prenosi **Reuters**.

„Prirodni gas je najbrže rastuće fosilno gorivo u Novim scenarijima, sa procenom da će preteći ugalj do 2030. i biti drugi najveći izvor energije u svetu posle nafte,“ stoji u Pregledu.

IEA takođe računa da će Kina, koja je već najveći uvoznik nafte i uglja u svetu, postati i najveći uvoznik prirodnog gasa sa neto uvozom na nivou onog koji će sve zemlje Evropske unije imati 2040.

Putin u ponedeljak u Istanbulu prisustvuje završetku prvog segmenta Turskog toka

MOSKVA - Ruski predsednik Vladimir Putin prisustvovaće 19. novembra ceremoniji obeležavanja završetka gradnje morskog dela gasovoda TurkStream, odnosno Turski tok, saopštio je u ponedeljak jedan predstavnik Kremlja.

„Ruski predsednik Vladimir Putin prisustvovaće ceremoniji završetka gradnje pomorskog dela gasovoda Turski tok ... Događaj će se održati u Istanbulu, 19. novembra,“ rekao je Jurij Ušakov a preneo list Izvestija. On je dodao da će na svečanosti biti i turski predsednik Redžep Erdogan.

Projekat čine dve linije gasovoda dužine po 930 kilometara i pojedinačnog kapaciteta 15,7 milijardi kubika gasa godišnje. Prva cev namenjena je tržištu Turske, a druga zemljama južne i jugoistočne Evrope, s tim što još nije konačno određena trasa nastavka druge cevi iz Turske do Evrope. Jedna, verovatnija opcija je nastavak preko Bugarske, Srbije i Mađarske do Baumgartena u Austriji, dok je još u igri i druga putanja koja bi išla napuštenim projektom grčko-italijanskog gasovoda Posejdon.

Ruski energetske gigant Gazprom planira početak gradnje kopnene sekcije druge linije Turskog toka u 2019. godini. Portparol projekta rekao je prošle nedelje da će gasovod biti kompletiran kako je planirano – do kraja iduće godine.

Za transport gasa od ruskog terminala Anapa, do turske obale u mestu Kijikoj potrebno je oko 52 sata putovanja, rekao je portparol.

Prema informacijama iz projektne kompanije, radni vek gasovoda biće barem 50 godina.

СРБИЈАГАС

ПОСВЕЋЕНИ ЧИСТОЈ ЕНЕРГИЈИ

ЈП „Србијагас“

Народног фронта 12, Нови Сад, Србија

Тел: +381 21 481 1004, +381 21 481 2703 / Факс: +381 21 481 1305

www.srbijagas.com

Severni tok 2 nezaustaviv – Ukrajina nastoji da preko arbitraže spase tranzit

VAŠINGTON – Uprkos dve neotklonjene neizvesnosti, mega projekat gasovoda Severni tok 2 deluje da nezaustavivo ide ka realizaciji, morao je da konstatuje u ovonedeljnoj analizi *The Jamestown Foundation (JF)*, jedan od ključnih vašingtonskih instituta zaduženih za praćenje i analizu ruske energetske strategije, posebno u Evropi.

Prva nepoznanica po projekat i investitore predstavlja oklevanje Danske da dozvoli postavljanje cevi u njenoj teritorijalnim vodama, za šta konzorcijum koji gradi gasovod ima rešenje u „zaobilaznici“ tog dela u eksteritorijalnim vodama Baltika, doduše uz uvećanje troškova investicije.

Druga neizvesnost je pretnja uvođenja američkih sankcija evropskim kompanijama iz konzorcijuma Nord Stream AG, pri čemu je teško upuštati se u prognoze kao i kod svake odluke koju donosi američki predsednik Trump.

Ukrajina svesna da će gasovod biti izgrađen

Uprkos svemu, Ukrajina sumnja da se može praktično suprotstaviti izgradnji druge faze gasovoda kojim će transport gro ruskog gasa preko te zemlje do Evrope postati praktično irelevantan. Vlasti u Kijevu se stoga već pripremaju za taj najgori mogući scenario, piše u analizi JF-a. Prošle nedelje je, uostalom, generalni direktor ukrajinskog Naftogaza, Jurij Vitrenko priznao da je „već nemoguće zaustaviti gradnju Severnog toga dva“, nazivajući jalovim pokušaje da se posle toga održi tranzit kroz Ukrajinu.

Samim tim Kijev se odlučio da primeni dvosmerni pristup u svojim odnosima sa Gaspromom. Na domaćem frontu, Ukrajina je, kako je 10. novembra javio *Ukrinform*, već značajno podigla kapacitete skladištenja prirodnog gasa injektiranjem velikih količina u podzemna skladišta. S druge strane, na globalnoj sceni, vrši pritisak na Gasprom preko međunarodne arbitraže kako bi kompenzovala gubitke od tranzita. Ova druga taktika je počela da daje određene rezultate, konstatuju analitičari vašingtonskog instituta.

Ozbiljan udar kreditnom rejtingu Gasproma

JF se poziva pri tom na finansijske izveštaje Gaspromove podfirme u Luksemburgu, prema kojima sud u Švajcarskoj naredio kompanijama Severni tok i Severni tok dva da obustave bilo kakva plaćanja Gaspromu, zasnovano na odlukama Stokholmskog suda iz decembra prošle i februara ove godine. Kako je u ponedeljak preneo ruskim portal *RT*, radi se o „ozbiljnom udaru na kreditni rejting Gasproma, pošto kompanija aktivno nastoji da prodajom dugovanja prikupi sredstva za svoje multimilijarderske infrastrukturne projekte. Vitenko je napomenuo da Naftogaz planira da pokrene nove arbitražne sporove protiv Gasproma u vrednosti 12 milijardi dolara, ukoliko se ruski gasni kolos odluči na opciju da zaobiđe Ukrajinu kada 31. decembra 2019. istekne njihov postojeći dugoročni ugovor, prenosi *Interfax* 12. novembra.

Predstavnici kompanija Wintershall, Shell, Nord Stream 2 AG, Gasprom, ENGIE, Uniper i OMV potpisuju ugovor o finansiranju gasovoda Severni tok 2, aprila 2017.

I Hrvatska uvodi povrat akciza za prevoznike tereta i putnika

ZAGREB - Novi nacrt konačnoga predloga Zakona o akcizama u Hrvatskoj propisuje pravo na povrat akciza za dizel gorivo koje se koristi u komercijalnom prevozu robe i putnika i koje je kupljeno bezgotovinskim oblikom plaćanja, objavljuje u utorak **Energetika-net**.

„Procenjuje se da će uvođenje ove mere od 2019. godine preduzetnicima uštedeti, prvenstveno na teretnom transportu, oko 294 miliona kuna (oko 40 miliona evra) na godišnjem nivou,“ saopšteno je iz Privredne komore Hrvatske.

Dodaje se da će ova mera podstaći prevoznike iz drugih država članica Evropske unije na kupovinu goriva u Hrvatskoj, pošto je i njima omogućen povrat. U Komori navode da ovu meru treba posmatrati i u odnosu na države u okruženju koje primenjuju ovaj institut (Slovenija, Italija, Mađarska, Srbija) ili imaju akcize na energente na nivou propisanog evropskog minimuma.

SAMO NA EKO PUMPAMA

do 4% UŠTEDE
na ukupnu količinu sipanog goriva

VIŠE KILOMETARA, MANJE GORIVA!

U skladu sa potrebama vozača u Srbiji, EKONOMY goriva su kreirana da omoguće prelazak više kilometara, uz manju potrošnju goriva. Samo na EKO pumpama, uz EKONOMY goriva, možete uštedeti i do 4% prilikom svakog sipanja, što predstavlja uštedu do 2 litra goriva pri svakom punjenju rezervoara*

*kalkulacija je bazirana na primeru sipanje u iznosu od minimum 50 litara. Poredi se sadržaj običnog goriva i ušteda istog tog goriva obogaćenog specijalnim aditivima koji se nalaze u **SEKONDARNY** bezbednom benzinu i **EKONOMY** goriva dizela. Tačna ušteda može varirati u zavisnosti od vrste vozila, stanja na putu i stila vožnje. Ušteda goriva od 4% je sprovedena laboratorijskim testiranjem koje je koristila kompanija TOTAL ACS France.

EKO

EKONOMY fuels

Norveški brod izabran za LNG terminal Krk

RIJEKA - LNG Hrvatska će od norveške firme Golar Power kupiti brod za regazifikaciju prirodnog gasa (FSRU), ključni deo budućeg LNG terminala na Krku, saopšteno je u prošli petak iz hrvatske kompanije.

Golar Power ponudio je konverziju postojećeg LNG tankera u FSRU brod u vrednosti od 159,6 miliona evra. Ta ponuda je ocenjena povoljnijom od druge dve - japansogi Mitsui O.S.K. Lines i grčkog Maran Gas Maritime.

Odabrani LNG tanker, budući FSRU, je proizveden 2005. Godine i koji plovi pod imenom Golar Viking (na slici).

Zavisno od, za sada neizvesnih, rezultata postupka obavezujućeg zakupa kapaciteta terminala (Open Season postupak) koji se zatvara 20. decembra ove godine, kao i donošenja pozitivne investicione odluke, FSRU brod bi trebalo da stigne u Krk na jesen 2020. Godine, dok bi LNG terminal mogao da primi prvi gas 1. januara 2021.

Odabrani FSRU brod je skladišnog kapaciteta 140.000 kubika gasa, sa nominalnom kapacitetom godišnje regasifikacije od 2,6 milijardi kubika prirodnog gasa, objavio je **Novi list**.

Slobodna Dalmacija: Skandalozna izjava iz Crne Gore

PODGORICA, ZAGREB – List *Slobodna Dalmacija* kvalifikuje u četvrtak u naslovu „skandaloznom“ izjavu čelnika crnogorskog turizma da bi od posledica eventualne ekološke katastrofe izazvane istraživanjem nafte u crnogorskom podmorju stradala južna Dalmacija, a ne Crna Gora“.

Tako je, naime, predsednik Crnogorskog turističkog udruženja, Žarko Radulović odgovorio na zahtev nevladine organizacije Green Home vladi u Podgorici da uvede moratorijum na istraživanje nafte koje počinje iduće nedelje, „jer se radi o visokorizičnom projektu koji donosi ozbiljne posledice za živi svet mora, po zdravlje i život građana, kao i turizam kao najvažniju crnogorsku privrednu delatnost.“

„Ako bi i došlo do ekološkog incidenta, Crna Gora bi najmanje bila ugrožena. Znatno više bila bi ugrožena južna Dalmacija, jer se bušotine nalaze tačno na mestu gde teče morska struja, koja je dosta jaka i ide od Albanije, pored Crne Gore, prema Hrvatskoj. Prema tome, ako dođe do nekih ekoloških problema, više bi Hrvatska stradala nego Crna Gora, koja to ne bi ni osetila,“ kazao je Radulović.

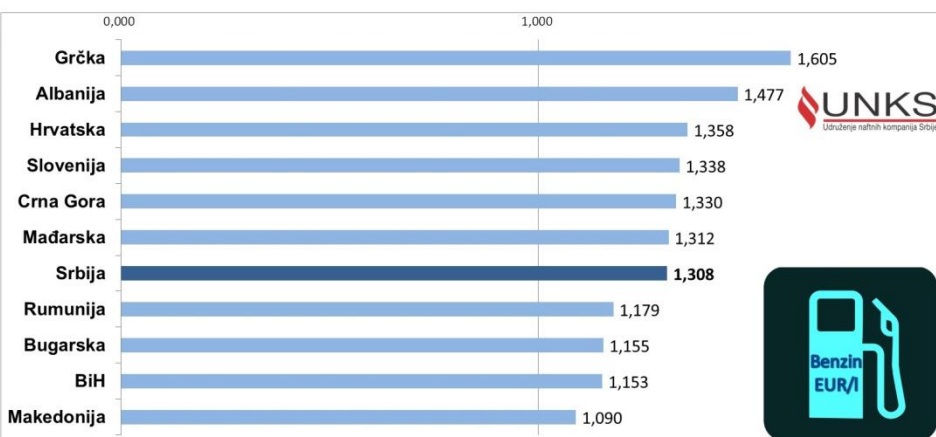
Inače, brod Polar Empress (foto), norveške kompanije Shearwater, uplovio je u sreu u crnogorske vode kao predvodnik konvoja, a početak snimanja ulcinjskog podmorja uslediće već iduće nedelje. Crna Gora je pre tri godine raspisala prvi tender za istraživanje nafte i gasa, na kojem su prava dobili italijansko-ruski konzorcijum i jedna grčka kompanija. Nezavisni procenitelj je procenio da Crna Gora u podmorju "krije 51 milijardu kubika gasa i 144 miliona kubika tečnih resursa, što je ekvivalent od 438 miliona barela nafte". Ako se nađu dobra mesta, bušenje će početi 2020. godine.

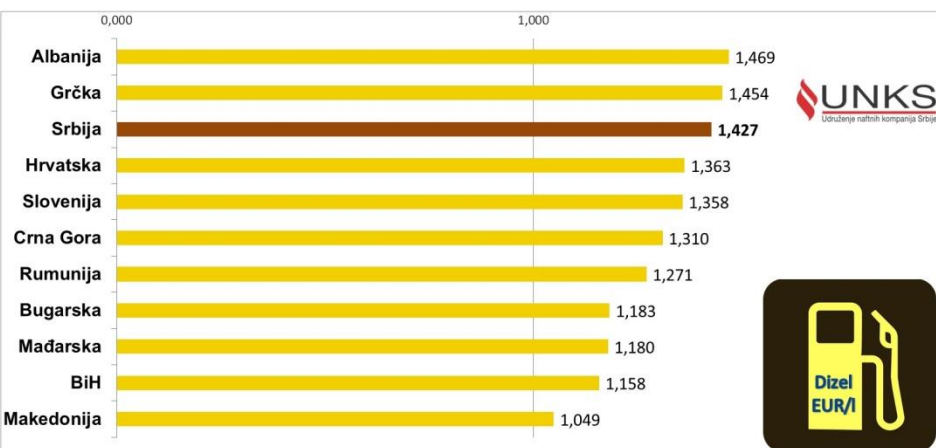

Prosečne maloprodajne cene goriva u zemljama regiona 14.11.2018. izraženo u EUR po srednjem kursu nacionalnih banaka

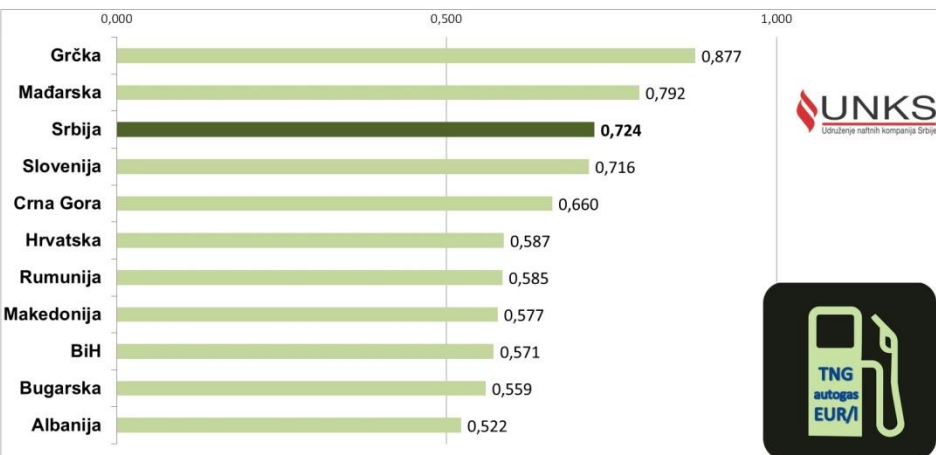
Benzin BMB 95 EN228 (EUR/l)		
UNKS Udruženje naftnih kompanija Srbije	BMB 95 (EN 228)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Grčka	1,605	23,42%
Albanija	1,477	13,60%
Hrvatska	1,358	4,39%
Slovenija	1,338	2,88%
Crna Gora	1,330	2,27%
Mađarska	1,312	0,86%
Srbija	1,308	0,60%
Rumunija	1,179	-9,31%
Bugarska	1,155	-11,15%
BiH	1,153	-11,34%
Makedonija	1,090	-16,21%
Prosečna cena u regionu	1,300	

Dizel EN590 (EUR/l)		
UNKS Udruženje naftnih kompanija Srbije	Evro dizel (EN 590)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Albanija	1,469	13,63%
Grčka	1,454	12,45%
Srbija	1,427	10,39%
Hrvatska	1,363	5,43%
Slovenija	1,358	5,03%
Crna Gora	1,310	1,31%
Rumunija	1,271	-1,67%
Bugarska	1,183	-8,51%
Mađarska	1,180	-8,78%
BiH	1,158	-10,43%
Makedonija	1,049	-18,87%
Prosečna cena u regionu	1,293	

TNG Autogas EN589 (EUR/l)		
UNKS Udruženje naftnih kompanija Srbije	TNG autogas (EN 589)	u odnosu na prosečnu cenu regiona
Grčka	0,877	34,54%
Mađarska	0,792	21,52%
Srbija	0,724	11,08%
Slovenija	0,716	9,80%
Crna Gora	0,660	1,25%
Hrvatska	0,587	-9,98%
Rumunija	0,585	-10,31%
Makedonija	0,577	-11,43%
BiH	0,571	-12,34%
Bugarska	0,559	-14,20%
Albanija	0,522	-19,94%
Prosečna cena u regionu	0,652	

Udruženje naftnih kompanija Srbije www.unks.rs
Vladimira Popovića 6, Novi Beograd --- office@unks.rs --- 011 71 21 750

NEDELJA U SVETU NAFTE I GASA
DEO IZDAVAČKE DELATNOSTI NNKS WPCSERBIA

Autor, urednik, dizajn: Dušan Daković

Informacije objavljene u ovom pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave